

felületük már enyészetnek indult s magról kelt csemeték fedték a törzseket, s belsejük mégis teljesen ép volt. Különösen sokáig megtartotta épségét a fa az árnyas és üde helyeken.

A művelődés előhaladásával lépést tartva, az érintetlen őserdők is mind kisebb térre szorultak és a hangszereknek való fa is mind ritkább és ritkább lesz.

Az 1870. évi borzasztó szélvész ezer meg ezer fenyőfát döntött ki s a három uradalomban egy időre elég faanyagot szolgáltatott; de lehetetlen volt a gyökerestől kifordított fákat mind feldolgozni és elszállítani, tehát a bostrichus typographus csakhamar elszaporodott és rettenetes károkat okozott.

Daczára minden ellenrendszabálynak, a szűk pusztítása az utolsó jelentések szerint kiterjed déli Csehország erdeinek legnagyobb részére.

Ezek a szomoru pusztítások az egész mostanig virágzó hangszerfa iparra oly csapást mértek, a mely még sokáig érezhető lészen.

Az első magyar cellulose gyárról.

Irta: Orlovszky Gyula.

Habár egyelőre csak röviden s inkább csak az alakulás feltételeire terjeszkedve ki, írhatok is azon új faiparvállalatról, mely közelebbről Fogarasmegyének Zernest községében létesíteni fog s mely meglehet egy egész vidék fakellendőségi viszonyait fogja megváltoztatni, mindamelletty úgy hiszem, soraimat ugy is szívesen veszi a t. érdeklő szakközönség.

Ezen új faipar telepet, mely tudomásom szerint az első az országban, a Budapesten megalakult „Brassói cellulose gyár részvénytársaság“ építi fel még ez évben Zernesten. A részvénytársaságnak természetesen először is a gyár által évenként

feldolgozandó fatömeg biztos megszerzéséről kellett gondoskodni. Összeköttetésbe lépett tehát Brassó városával, mint zernesti erdőbirtokossal, s a tárgyalások eredménye az lett, hogy a részvénytársaság a várossal szerződést kötött, mely időközben a belügyministerium által is jóváhagyatott.

Ezen szerződés szerint, melynek főbb pontjait érdemesnek tartom itt közölni, a vállalat Brassó városának zernesti erdőgondnokságából évenként egészben 15.000 m^3 lúcz- és jegenyefenyőfát vesz át tővön az erdőben. Ezen évenkénti fatömeg az üzemterv által meghatározott helyen a város zernesti erdőgondnoka által előzetesen kibélyegeztetik s csak ezután vágható le. A tőár m^3 -ént 95 kr-ban állapított meg oly hozzáadással, hogy a cellulose részvénytársaság a kibélyegezett fatörzseket 7 cm sudarvastagságig köteles kihasználni és az erdőből kiszállítani. A levágott törzsek meghántva vétetnek számba. A kéreg vagy elhordandó az erdőből, vagy pedig a szűvész megátlása céljából, ott elégetendő.

Ha az üzemterv betartása mellett esetleg a 15.000 m^3 -en felül több is ki volna használható, ezen többletet a részvénytársaság ugyanazon árban, szintén átvenni tartozik. Előre nem látott elemi csapások által az átadott fatömegben történt károsításokért a szerződő város kárpótlást nem ad.

A megállapított 95 krnyi tőár az első félfordaszakra vonatkozik; ennek letelte után a részvénytársaság által fizetendő tőár a budapesti hivatalos piaczi árak szerint fog meghatározatni. Ezen kiszámításnál a fatömeg 55⁰/₀-a tűzifának és 45⁰/₀-a épületfának vétetik. A tőár kiszámítására pedig a következő arány fog használtatni; a mily viszony áll fenn a szerződés megkötése előtti tíz évi átlagos budapesti piaczi ár és a szerződésben kikötött 95 kr tőár között, ugyanazon arányban fog állani a tőár szabályozása utáni, tíz évi átlagos budapesti piaczi árhoz képest az új tőár.

A részvénytársaság nem csak a főhasználatok, de az elő- és köztes használatok összes fatömegét is köteles megvenni. Az évenként eladandó fatömeg vagy szálfá és rönkö alakjában, vagy pedig m -ekbe rakva adatik át. A szálfá és rönkö köbtartalma az „Erdészeti segédtablák“ szerint, a m -ekbe rakott fa köbtartalma pedig 0.75 átszámítási tényező segítségével számíttatik ki.

Utak számára és esetleg egy keskeny vágányu, körülbelől 21 kilométer hosszú erdei vasúthoz a szükséges területet a város ingyen engedi át a társaságnak. Hasonlóképen a vasut építéséhez szükséges faanyagot is, ezt azonban azzal a kikötéssel, hogy a szerződéses 28 esztendő lefolyása után a vasut az akkori becsértékben a város által beváltható. Becsérték fejében azonban az építési összeg egy harmadánál (26.000 frtnál) nagyobb összeget a társaság nem követelhet Brassó városától. Addig is azonban, míg a visszaváltás megtörténék, köteles a részvénytársaság a Brassó város által termelendő kemény tűzifa egész mennyiségét a szóban lévő vasúton lehozni. A viteldij ürméterenként 40 krban, m^3 -enként pedig 54 krban állapítottatott meg.

A csúsztatók és egyéb erdei építkezésekhez a szükséges faanyagot a város a meghatározott tőár mellett szolgáltatja ki.

Az átadott fatömeg tőára az átadástól számított három hónap alatt lefizetendő. Biztosíték fejében a társaság 10.000 frtot, vagy ezen összegnek megfelelő értékpapirt helyez el az osztrák-magyar banknál.

Ezekből állanak a szerződés főpontjai. Magának a gyárnak felépítése, mely egyelőre 15, később 30.000 m^3 nyers anyag feldolgozására lesz berendezve, már megkezdődött s folyó évi december hóban üzembe is lesz hozva.